

Nr 2.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst m. m.; given Stockholms slott den 8 januari 1923.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

F. V. Thorsson.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 8 januari 1923.

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN, LINDERS, SCHLYTER, ÖRNE.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anför chefen för finansdepartementet, statsrådet Thorsson, följande:

Jag anhåller nu att inför Kungl. Maj:t få framlägga förslag i fråga om dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst. Därvid skall jag tillåta mig att till en början lämna en kortfattad redogörelse för vad tidigare i sådant avseende från statens sida åtgjorts.

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 1 saml. 2 häft. (Nr 2).

Historik.

Med anledning av den efter världskrigsutbrottet inträffade prisstegringen beviljade 1916 års riksdag krigstidshjälp till vissa statens befattningshavare, som tillika voro familjeförsörjare. Från och med år 1917 infördes vid sidan av krigstidshjälpen även ett krigstidstillägg, utgående för nämnda år med ett till viss procent å de kontanta avlöningsförmånerna beräknat, nedåt och uppåt begränsat belopp. För år 1918 utgick krigstidstillägget med dels viss s. k. grundplåt, dels procentuellt tillägg.

Från och med år 1919 hava ifrågavarande tillägg till statens befattningshavare under benämning dyrtidstillägg utgått efter ett annat system än tidigare, i det att enligt Kungl. Maj:ts och riksdagens nämnda år fattade beslut systemet med för varje år bestämda, fasta tillägg övergivits och ett system med glidande skala införts. Detta system åsyftade dyrtidstilläggets reglerande periodvis och automatiskt efter levnadskostnadernas växlingar. Dyrtidstillägget ställdes nämligen i förhållande till ett levnadskostnaderna följande s. k. grundtal, vilket tillämpades oreducerat för avlöningsbelopp intill en given gräns men för överskjutande avlöningsbelopp nedsattes på visst sätt.

Till 1920 års riksdag framlade Kungl. Maj:t förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg, i huvudsak grundat på 1919 års bestämmelser i ämnet men innebärande vissa förbättringar av dyrtidstilläggen. Riksdagen vidtog ytterligare höjningar i Kungl. Maj:ts förslag. Riksdagens beslut gick i huvudsak ut på dels en minskning av skillnaden mellan talet för levnadskostnadsökningen och grundtalet, dels ock en förbättring av familjeförsörjarnas ställning genom utsträckning av rätten att beräkna dyrtidstillägg efter oreducerat grundtal.

Vidare antog 1920 års riksdag på Kungl. Maj:ts förslag bestämmelser med särskilda grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk. Dessa bestämmelser åsyftade att för nämnda verk, för vilka genomförts löneroglering för tiden från och med den 1 juli 1920, i stort sett neutralisera verkan av att sagda löneroglering normerats efter en högre prisnivå än den, efter vilken lönerna vid oreglerade verk — inberäknat tillfällig löneförbättring — fastställts.

I fråga om dyrtidstillägg åt befattningshavare vid domänverket, som erhållit provisorisk löneroglering från och med år 1921, antog slutligen 1920 års riksdag särskilda bestämmelser, vilande på enahanda grunder som de för kommunikationsverken fastställda.

Den reduktion av dyrtidstilläggen för affärsverken, som i ovan angivet syfte vidtogs av 1920 års riksdag, åstadkoms på sådant sätt,

att dels grundtalet bestämdes till ett 16 enheter lägre belopp än för övriga verk, dels ock det belopp, på vilket dyrtidstillägg fick beräknas, begränsades till 85 procent av avlöningen.

Beträffande dyrtidstilläggsfrågans behandling vid 1921 års riksdag får jag erinra, att Kungl. Maj:t i proposition den 18 mars 1921, nr 326, förelade riksdagen förslag till kungörelse i ämnet, i vilken bestämmelser sammanförts såväl för de nyreglerade som för de oreglerade verken. I detta förslag bibehöllos de 1919 och 1920 fastslagna huvudprinciperna för dyrtidstilläggens beräkning. De ändringar av tidigare bestämmelser i ämnet, som förslaget innefattade, avsågo i huvudsak dels en allmän nedsättning av dyrtidstilläggen genom sänkning av grundtalet, dels därjämte en särskild reduktion för icke-familjeförsörjare; och erhöll i samband härmed begreppet familjeförsörjare en något ändrad bestämning. Riksdagen vidtog emellertid ännu en nedsättning, avseende befattningshavare vid de ämbetsverk och kårer, som erhållit ny definitiv löneroglering, nämligen förutom de affärsdrivande verken statsdepartementen och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen. I sådant syfte ökades ovanberörda avdrag å grundtalet till 20 och sänktes det procenttal av lönen, varå dyrtidstillägg fick beräknas, till 80. Efter motsvarande grunder reglerades likaledes dyrtidstilläggen för befattningshavare vid armén och marinen, vilka erhöilo provisorisk löneroglering vid 1921 års riksdag. Riksdagen antog vidare ändrade bestämmelser rörande dyrtidstillägg under tjänstledighet för sjukdom, gående ut på att dyrtidstillägg under sådan tjänstledighet skulle utgå endast å den verkliga uppburna avlöningen.

Vid 1922 års riksdag genomfördes en del smärre ändringar i vissa detaljbestämmelser rörande dyrtidstilläggen. Därjämte vidtogs en modifikation i avseende å sättet för fastställandet av grundtalet i syfte att underlätta arbetet med dyrtidstilläggens uträkning m. m. Medan därförinnan grundtalet bestämts till talet för levnadskostnadsökningen, minskat med en tiondel och därefter avjämnat till närmast lägre hela tal, bestämmas efter ändringen grundtalet sålunda, att talet för den sedan ingången av augusti månad 1914 inträdda ökningen i levnadskostnader minskas med en tiondel samt att det så erhållna talet i förekommande fall jämnas, därest det med högst $2\frac{1}{2}$ överstiger närmast lägre 5-tal, till sagda tal men eljest till närmast högre 5-tal.

Kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst utfärdades den 15 juni 1922 (nr 356). Beträffande diplomatiska och konsulära tjänstemän utfärdades samma dag i enlighet med riksdagens beslut särskild kungörelse angående grunderna för dyr-

tidstillägget (nr 341). Vad angår fast anställt manskap vid armén och marinen m. fl. utfärdades den 9 juni 1922 kungörelse (nr 334) om viss ändring av kungörelsen den 12 september 1921 (nr 531) angående dyrtidstillägg åt nämnda personal. Samtliga ifrågavarande kungörelser gälla från och med den 1 juli 1922 tillsvidare utan någon viss tidsbegränsning. Vidare har Kungl. Maj:t den 30 november 1922 utfärdat kungörelse med grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare vid lots- och fyrstaten (nr 579).

I anslutning härtill torde jag få giva en kortfattad återblick över den under olika tider genom dyrtidstilläggen lämnade compensationen för levnadskostnadsstegringen.

För år 1917, då prisstegringen från år 1914 uppgick till i medeltal 59 procent, utgick statens ifrågavarande bidrag (krigstidstillägg) inom vissa gränser med 15 procent av lönen, motsvarande en compensation av ungefär 25 procent, men kunde för lägre avlöningar stiga till 25 procent, motsvarande en compensation av ungefär 42 procent. Därjämte utgick krigstidshjälp till vissa lägre inkomstagare. För högre avlönade befattningshavare var krigstidstillägget avsevärt begränsat.

Under år 1918 stegrades levnadskostnaderna i utomordentlig grad, vilket hade till följd, att riksdagen, som på våren beslutat om förhöjda krigstidstillägg, måste å urtima sammanträde under hösten bevilja ytterligare sådana tillägg. För första halvåret, då levnadskostnadsstegringen utgjorde omkring 97 procent, utgick krigstidstillägget med dels en s. k. grundplåt av 1 krona om dagen, dels — med viss begränsning uppåt och nedåt — en tredjedel av avlöningsförmånerna. Den senare delen av krigstidstillägget motsvarade en compensation av omkring 34 procent. Grundplåten påverkade emellertid compensationsgraden på så sätt, att lägre avlöningar blevo bättre kompenserade än högre. För senare halvåret 1918 fördubblades krigstidstillägget, såväl grundplåten som det procentuella tillägget. Det senare motsvarade under sistnämnda tid, då medeltalet av prisstegringen uppgick till omkring 130 procent, en compensation av något över 50 procent. Ännu var krigstidstillägget avsevärt begränsat för högre löntagare, i det att procentuellt tillägg fick uppgå till högst 9 kronor om dagen, motsvarande vid en månadslön av 600 kronor en compensation av ungefär 35 procent.

Den starkt markerade prisstegringen under år 1918 och närmast därefter hade till följd, att statens ifrågavarande bidrag vid 1919 års riksdag omlades till systemet med s. k. glidande skala, varigenom bidragen (dyrtidstillägg) automatiskt reglerades efter dyrtidens förändringar.

Dyrtidstillägget utgick efter ett grundtal, som motsvarade åtta tiondelar av talet för levnadskostnadsstegringen. Å avlöningsförmåner, som icke överstego 100 kronor för månad, utgick dyrtidstillägget efter ett procenttal motsvarande grundtalet. Kompensationen utgjorde alltså här i det närmaste 89 procent. Den minskades emellertid med lörens storlek, i det att dyrtidstillägget å den del av avlöningen, som eventuellt översteg 100 kronor för månad, utgick efter ett procenttal, motsvarande allenast en tredjedel av grundtalet. Vid en avlöning av 600 kronor för månad uppnåddes det högsta medgivna dyrtidstilläggsbeloppet. Här utgjorde kompensationen ej fullt 40 procent. Den genomsnittliga levnadskostnadsökningen under år 1919 uppgick till 161 procent.

Vid 1920 år riksdag höjdes dyrtidstilläggen ytterligare, räknat från och med nämnda års ingång. Grundtalet bestämdes att motsvara indextalet för prispfördyringen, minskat med 6 enheter, därest sistnämnda tal vore jämnt, men eljest med 5 enheter. Vid tiden för riksdagens beslut motsvarade grundtalet ungefär 96 procent av levnadskostnadsstegringen, som uppgick till inemot 170 procent. Dyrtidstillägget utgick på de första 85 kronorna i månaden efter ett procenttal, motsvarande grundtalet, dock att sagda belopp ökades med 15 kronor för varje av befattningshavaren på grund av försörjningsplikt underhållet barn under 16 års ålder. För den del av avlöningen, varå dyrtidstillägg fick beräknas efter helt grundtal, utgjorde alltså kompensationen omkring 96 procent. För den överskjutande delen däremot utgick dyrtidstillägget efter ett procenttal, motsvarande femtiofem hundradelar av grundtalet. Här utgjorde alltså kompensationen omkring 53 procent. Vid den avlöningsgräns av 1,250 kronor för månad, där dyrtidstillägget uppnådde maximum, var kompensationen för en icke-familjeförsörjare ungefär 56 procent.

En mindre sänkning av dyrtidstilläggen genomfördes från och med den 1 juli 1921. Grundtalet utgjorde härefter nio tiondelar av talet för levnadskostnadsstegringen, som under senare halvåret 1921 uppgick till 133 procent. Dyrtidstillägget utgick eljest — om man bortser från nyreglerade personalgrupper — efter samma huvudgrunder som därförinnan, dock att för icke-familjeförsörjare dyrtidstilläggetsänktes, om de voro över 25 år, med en tiondel och, om de voro under 25 år, med två tiondelar. Kompensationen kunde vid vissa lägre avlöningar uppgå till 90 procent för familjeförsörjare och till 81 procent för icke-familjeförsörjare över 25 år. För en icke-familjeförsörjare med en avlöning av 1,250 kronor i månaden utgjorde den omkring 47 procent.

Vid 1922 års riksdag bibehölls i huvudsak förutvarande grunder

för dyrtidstilläggen; prisstegringen hade dåmera nedgått till i medeltal omkring 98 procent.

Jag har vid den sålunda lämnade översikten bortsett från den inverkan på kompensationsgraden, som genomförda definitiva löneredringar i vissa fall medfört.

**Inkomna
framställ-
ningar.**

I detta sammanhang, och innan jag går att närmare beröra frågan om de bestämmelser, som efter den 30 juni 1923 böra bliva gällande i fråga om dyrtidstillägg till statens befattningshavare, ber jag få omnämna, att styrelsen för Sveriges statstjänstemannanämnd i skrivelse den 6 december 1922 gjort framställning, i syfte att dyrtidstilläggen måtte fortfarande få utgå efter samma grunder som för närvarande. En framställning i liknande syfte har gjorts från statstjänstemän i Alvesta. Å andra sidan har Sveriges industriförbund i skrivelse den 21 december 1922 påtalat avlöningsförhållandena inom statsförvaltningen, såsom enligt förbundets mening ledande till allt för höga avlöningar till vissa personalgrupper i jämförelse med befattningshavare i enskild tjänst.

**Nya grunder
för dyrtids-
tilläggen.**

Dyrtidstilläggen åt statstjänstemännen hava icke under någon period uppgått till sådana belopp, att full kompensation för den inträdda prisstegringen erhållits. Kompensationsgradens utveckling under skilda tider och för olika grupper av befattningshavare har varit beroende av dels de medelsbelopp, som ansetts kunna ställas till förfogande för ändamålet, dels ock dyrtidens olika tryck för större eller mindre inkomsttagare samt för personer med eller utan försörjningsplikt.

Jämväl då det nu gäller att bestämma grunderna för dyrtidstilläggen, måste hänsyn tagas till enahanda förhållanden, vilka tidigare varit i sådant avseende utslagsgivande.

Vid granskningen av de olika krav, som ställts å budgeten för statsregleringsperioden 1923—1924, har det befunnits nödigt att genomföra långt gående inskränkningar och besparingar. Även i fråga om dyrtidstilläggen måste en icke obetydlig nedsättning ske. Att bibehålla de nuvarande grunderna för dyrtidstilläggen skulle nämligen icke kunna låta sig göra utan att pålägga nya skatter eller öka de redan utgående, något som jag ansett mig icke kunna tillstyrka.

Det förslag i fråga om grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, som jag nu ämnar förorda, har sålunda måst bestämmas med hänsyn till den begränsade medelstillgången. Jag har emellertid sökt så avväga förslaget, att reduktionen skulle bliva så litet kännbar som möjligt. En ledande grundtanke har vidare varit, att

möjligast enkla bestämmelser för dyrtidstilläggens beräkning skulle kunna erhållas, detta framför allt i syfte att minska arbetet med dyrtidstilläggens bestämmande och utbetalande.

Förslaget innebär först och främst, att dyrtidstilläggen skulle för olika avlöningar utgå efter ett och samma procenttal, dock att det högsta belopp, varå dyrtidstillägg skulle få utgå, nedsatts till inemot hälften av det nuvarande. Jag har visserligen också haft under omprövning ett förslag i nära anslutning till den linje, som förordades av statsutskottet föregående år. Detta förslag, sådant det i övrigt måst anordnas, har emellertid för det stora flertalet befattningshavare visat sig medföra i huvudsak enahanda löneställning som det förslag med proportionella dyrtidstillägg, jag funnit mig böra förorda. Under sådana förhållanden måste sistnämnda enklare förslag vara att föredraga.

Det procenttal, efter vilket dyrtidstilläggen skulle beräknas, bör naturligen såsom hittills stå i visst förhållande till levnadskostnadsindex. Enligt mitt förslag skulle det motsvara hälften av talet för levnadskostnadsstegringen. Vid en indexställning av 175 skulle alltså, med iakttagande av avrundning nedåt, procenttalet vara 37. Å den del av avlöningen, som överskjuter 650 kronor i månaden, skulle något dyrtidstillägg ej utgå.

Då dyrtidstillägget nu måste starkt beskärmas, har det synt mig vara nödvändigt att beträffande rätten till förhöjning på grund av försörjningsplikt vidtaga en begränsning så till vida, att, i anslutning till vad som fastslogs vid 1920 års riksdag, förhöjningen endast tillerkännes dem, vilka hava minderåriga barn att försörja. Nödvändigheten av besparing liksom önskvärdheten av att efter hand avveckla den högre kompensationen för försörjningspliktiga har ock ansetts böra föranleda, att i fråga om rätten till förhöjning ingen åtskillnad göres för olika antal barn. För befattningshavare, som har barn under 16 år att försörja, skulle enligt förslaget dyrtidstillägget ökas med en tiondel av vad eljest skolat utgå. Däremot skulle dyrtidstillägget nedsättas med en tiondel för befattningshavare under 25 år utan försörjningsplikt, som här avses.

De nu angivna grunderna skulle gälla befattningshavare, för vilka definitiv löneroglering ännu icke genomförts. Vid nyreglerade verk skulle dyrtidstillägget givetvis utgå efter reducerade grunder. Reduktionen har i förslaget genomförts sålunda, att procenttalet för dyrtidstillägget skall minskas med 18 enheter. Detta avdrag har avvägs med hänsyn till den nuvarande, på två vägar åstadkomna reduktionen för befattningshavare vid nyreglerade ämbetsverk. Då alltså avdraget inne-

sluter jämväl den för närvarande gällande begränsningen av underlaget för dyrtidstilläggen till 80 procent av avlöningen, skulle enligt mitt förslag dyrtidstillägg utgå å ett i motsvarande mån högre belopp än vid oregrerade verk, eller 800 kronor i månaden.

För att åskådliggöra verkan av förslaget har jag låtit utarbeta tabeller, utvisande för reglerade och oregrerade befattningshavare inom olika kategorier dels grundlönerna år 1914 samt därefter inträffade förändringar däri, dels dyrtidstilläggen och den därigenom åstadkomna procentuella förhöjningen å lönerna enligt nuvarande och enligt föreslagna grunder. Berörda tabeller, vilka torde få såsom bilaga (Bilaga A) fogas vid statsrådsprotokollet i detta ärende, hava gjorts så fullständiga, att däri redovisats praktiskt taget befattningshavare i alla lönegrader med uppdelning å billigaste och dyraste ort, begynnelseavlöning och slutavlöning.

Av de sålunda upprättade tabellerna framgår i huvudsak följande.

Vid *nyreglerade verk* uppgå dyrtidstilläggen enligt nu gällande grunder för befattningshavare utan barn och över 25 år (enligt nuvarande ordning »icke-familjeförsörjare» över 25 år) i regel till 20 å 27 procent av den nuvarande avlöningen. Enligt förslaget skulle dyrtidstilläggen med undantag för vissa högre befattningshavare representera 19 procent av avlöningen. Sänkningen skulle alltså växla mellan 1 och 8 procent av lönen. De större sänkningarna hänföra sig genomgående till befattningshavare å billigaste ort, särskilt vad angår begynnelselön. På dyraste ort överstiger icke sänkningen annat än undantagsvis 6 procent och beträffande slutavlöningen (för manliga befattningshavare) 4 procent av avlöningen. Den större sänkningen å billigaste ort är ägnad att åstadkomma en viss utjämning i förhållande till befattningshavare å dyrare ort. För de högre befattningshavarna utgöra dyrtidstilläggen enligt nu gällande grunder allenast mellan 10 och 19 procent av avlöningen. Enligt de föreslagna grunderna skulle dyrtidstilläggen utgöra mellan 5 och 18 procent. Sänkningen är inom denna grupp i vissa fall förhållandevis större än för lägre befattningshavare.

För befattningshavare med barn växlar det nu utgående dyrtidstillägget för det stora flertalet mellan 22 och 32 procent av avlöningen. Med de föreslagna grunderna skulle procenttalet nedsättas till 21 och sänkningen alltså utgöra mellan 1 och 11 procent av avlöningen. Även här hänför sig den större sänkningen till billigaste ort och företrädesvis till begynnelseavlöningen. På dyraste ort överstiger sänkningen i fråga om begynnelseavlöningen allenast undantagsvis 8 procent och beträffande slutavlöningen (för manliga befattningshavare) 6 procent. För de högre

befattningshavarna är nedsättningen även inom nu förevarande grupp i regel förhållandevis mer betydande än för lägre befattningshavare.

Det torde förtjäna särskilt framhållas, att för befattningshavare såväl utan barn som med barn sänkningen blir lägst vid slutavlöning å dyraste ort. Förslaget medför större sänkningar för de högsta och de lägsta befattningshavarna men lämnar vissa mellangrupper mera oberörda. Den starkare sänkningen för de lägre befattningshavarna är en följd av borttagandet av den högre compensationen å de första 85 kronorna av månadsavlöningen. För de högre däremot är sänkningen föranledd av dyrtidstilläggets begränsning till en avlöning av 800 kronor för månad. För grupperna närmast under nyssnämnda gräns blir sänkningen i följd härav mindre.

Inför de sålunda angivna allmänna konsekvenserna av förslaget synes det vara av intresse att verkställa en jämförelse mellan, å ena sidan, lönerna, sådana de utgingo dels år 1914, dels efter de närmast följande tillfälliga regleringarna, samt, å andra sidan, de numera i lön och dyrtidstillägg utgående totala avlöningsförmånerna.

Läggas 1914 års lönebelopp till grund för kalkylen, erhålles den faktiska lönestegringen sedan tiden före den stora prisstegringens inträdande. De löner, som utgingo nämnda år, hade emellertid fastställts redan omkring år 1905 eller anpassats efter den prisnivå, som rådde omkring sistnämnda år. Då hela tidsperioden 1905—1914 karaktäriserades av en fortgående prisstegring, som kan uppskattas till omkring 15 procent av 1905 års nivå, såg man sig så småningom nödsakad att genom olika tillägg föra upp lönesatserna till motsvarighet mot den aktuella prisnivån omkring år 1914. Denna provisoriska lönerreglering, som icke hann bli genomförd annat än för ett mindretal befattningshavare inom vissa verk, innan den stora prisstegringen inträffade, fortsattes emellertid vid sidan av dyrtidstilläggen. Vid nyreglerade verk hava de provisoriska lönetilläggen sedermera ingått i de fasta grundlönerna.

I jämförelse med de år 1914 faktiskt utgående avlöningarna representerar enligt tabellerna summan av lön och dyrtidstillägg jämlikt föreslagna grunder en procentuell ökning, som ofta nog och för de lägre befattningshavarna i regel mer än täcker levnadskostnadsstegringen. Även om man utgår från att 1914 års löner hänföra sig till 1905 års prisnivå och jämförelsen sålunda skall göras icke med prisstegringen sedan år 1914 (75 procent) utan med prisstegringen sedan år 1905 (omkring 100 procent), visar det sig, att med de föreslagna grunderna för dyrtidstilläggen en stor del av de lägre befattningshavarna erhålla full kompensa-

tion för prisstegringen. Läggas åter de genom provisoriska regleringar till 1914 års prisnivå förhöjda lönerna till grund för jämförelsen, blir naturligen den procentuella höjningen av lönerna relativt lägre men dyrtiden dock i allmänhet något så när kompenserad. Endast vissa grupper av högre befattningshavare, såsom sekreterare och byråchefer, framstå vid denna jämförelse såsom mindre väl tillgodosedda.

Vid dessa jämförelser bör särskilt beaktas, att genomförda löne-regleringar för åtskilliga av befattningshavarna avsett att innebära icke blott en ersättning för penningvärdets fall utan även en uppflyttning i högre löneställning än den förutvarande. Att utföra några beräkningar, huru — med hänsynstagande härtill — compensationen för prisstegringen ställer sig, har dock ej låtit sig göra.

Vad därefter angår befattningshavare vid ännu *icke nyreglerade verk*, vilken grupp minskats allt efter genomförande av definitiva löne-regleringar, visa de procentuella höjningarna i förhållande till 1914 års löner icke samma höga tal som för vissa befattningshavare med definitivt reglerade avlöningar. Beträffande de högre befattningshavarna varierar höjningen med nuvarande grunder för dyrtidstilläggen mellan 50 och 71 procent för befattningshavare utan barn och över 25 år samt mellan 55 och 74 procent för befattningshavare med barn. Med de föreslagna nya grunderna skulle emellertid höjningen, uttryckt i procent av 1914 års löner, nedgå till 38 à 68, respektive 40 à 72 procent. I förhållande till de nu utgående, till 1914 års prisnivå reglerade lönerna bliva procenttalen 12—37, respektive 13—41.

Beträffande vaktmästargrupperna uppgår höjningen i förhållande till 1914 års löner enligt nuvarande grunder till 98 à 108 procent för befattningshavare utan barn och över 25 år samt till 109 à 121 procent för befattningshavare med barn. Med de föreslagna grunderna skulle höjningen nedgå till 83 à 92, respektive 88 à 97 procent. I förhållande till de nu utgående lönerna bliva procenttalen 37, respektive 41. Höjningen är sålunda visserligen större än för högre befattningshavare, men i jämförelse med nyreglerade vaktmästare (expeditionsvakter) är höjningen låg. Beträffande vaktmästargruppen synes mig alltså förslaget drabba väl hårt, och jag har därför funnit mig böra vidtaga särskilda åtgärder för motverkande av sänkningen. Såsom jag senare i dag torde få tillfälle föreslå, skulle detta ske genom tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare.

Vidkommande kvinnliga tjänstemän är visserligen också löneök-

ningen sedan 1914 i regel mindre än för innehavare av nyreglerade avlöningar, men den av de nya grunderna för dyrtidstilläggen föranledda sänkningen synes mig icke vara av den betydelse, att särskilda åtgärder för dess motverkande skulle erfordras.

I avseende å den olikhet, som sålunda kunnat konstateras i fråga om de nya grundernas inverkan i det hela på kompensationsgraden, vill jag framhålla, att varje övergång från det nuvarande systemet med dess ojämna verkningar till ett förenklat system med i huvudsak proportionella dyrtidstillägg måste verka utjämnande och därmed även åstadkomma olika stora sänkningar i förhållande till nuvarande dyrtidstillägg.

Vad angår den föreslagna kungörelsen med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst ansluter den sig till nu gällande kungörelse i ämnet. Ändringar äro föreslagna huvudsakligen endast i §§ 2—4, av vilka § 2 innehåller bestämmelser om beräkandet av levnadskostnadsökningen samt §§ 3 och 4 grunderna för dyrtidstillägg vid oreglerade, respektive reglerade verk. Jag anhåller att med några ord få beröra vissa detaljbestämmelser i kungörelsen.

Detaljbestäm-
melser.

I § 1 återfinnes det grundläggande stadgandet om dels till vilka befattningshavare i statens tjänst dyrtidstillägget utgår, dels å vilka löneförmåner tillägget får beräknas. I sistnämnda avseende har uppräknningen kompletterats med två vid lots- och fyrstaten nyinförda avlöningsförmåner, nämligen enslighetstillägg och fyrskeppstillägg. Därjämte hava vissa förenklingar i formellt hänseende föreslagits.

Där ej bestämmelser i annan ordning äro eller varda meddelade, utgår dyrtidstillägget å i 1 § uppräknade slag av kontanta avlöningsförmåner, däribland arvode. Det har i en del fall uppstått tvekan, huruvida vissa arvodestagare vore att hänföra till befattningshavare i statens tjänst. Att i detta avseende uppdraga en allmängiltig gräns synes skäligen vanskligt, och det lär fördenkull alltjämt böra överlämnas åt rättstillämpningen att i varje förekommande fall träffa avgörande härutinnan. Emellertid bör begreppet befattningshavare i statens tjänst enligt min mening förutsätta, att skyldighet till tjänstgöring i detta ords vanliga bemärkelse föreligger. Enbart representantskap i vissa styrelser och andra institutioner skulle sålunda icke kunna anses såsom befattning i statens tjänst. Sådant representantskap föreligger på en del håll inom statsförvaltningen och är vanligen förenat med arvode. Jag nämner såsom exempel den inom vissa styrelsegrerar

förekommande fullmäktiginstitutionen ävensom ledamotskapet av vattenfallsstyrelsen. Vad angår tillämpligheten av den kungörelse, vartill jag nu framlägger förslag, förutsätter jag, att i dylika fall dyrtidstillägg ej skall utgå, såvida icke motsatsen är i varje särskilt fall i samband med anslagsäskande eller eljest direkt ut sagt.

Innehållet av § 3 följer redan av vad jag yttrat rörande grunderna för dyrtidstilläggen. Själva huvudregeln, att dyrtidstillägget skulle bereda halv kompensation för levnadskostnadsökningen, hänför sig till befattningshavare över 25 år men utan försörjningsplikt. Med utgångspunkt härifrån ökas, respektive minskas dyrtidstillägget med en tiondel. I förhållandet mellan de tre grupperna av befattningshavare — med försörjningsplikt, utan försörjningsplikt över 25 år och utan försörjningsplikt under 25 år — verkar systemet på samma sätt som de nu gällande bestämmelserna. Avrundningen av dyrtidstilläggets belopp har utsträckts så, att inga öretal skulle behöva medtagas.

Tillämpningen av § 4 har numera ytterligare utsträckts genom nya definitiva lönereregleringar. Beträffande de befattningshavare, å vilka enligt beslut vid 1922 års riksdag avlöningsreglementet för allmänna civilförvaltningen gjorts tillämpligt, följer automatiskt dyrtidstilläggets beräkning enligt förevarande paragraf. Vad däremot angår befattningshavare vid lots- och fyrstaten har ett särskilt avlöningsreglemente utfärdats; och, då dessa befattningshavare givetvis skola uppbara dyrtidstillägg enligt samma grunder som övriga innehavare av nyreglerade avlöningar, har paragrafens lydelse kompletterats i enlighet härmed. Vidare hava hänvisningarna till de olika avlöningsreglementena förenklat.

I § 4 mom. 2 hava hittills upptagits bestämmelser angående s. k. personliga dyrtidstillägg till vissa befattningshavare vid nyreglerade verk. Rörande dessa tillägg får jag hänvisa till den redogörelse, som återfinnes å sid. 9—13 i det vid propositionen nr 84 till 1922 års riksdag fogade utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 3 februari 1922. Såsom därav framgår, ifrågasattes redan då avskaffande av de personliga dyrtidstilläggen. Jag fann mig emellertid för det dåvarande på angivna skäl nödsakad avstå från att föreslå en dylik åtgärd. Förhållandena hava numera ändrats därhän, att jag ansett mig kunna förorda borttagandet av ifrågasatt tillägg. Dels står nämligen en dylik åtgärd i överensstämmelse med den strävan till förenkling, särskilt på förevarande område, som nu med styrka gör sig gällande och som, bland annat, inverkat på utformningen av mitt förslag i fråga om huvudgrunderna för dyrtidstilläggen, dels hava de personliga dyr-

tidstilläggen undan för undan förlorat i betydelse med inträffade avlöningsförhöjningar och sänkta dyrtidstillägg. På grund av mitt ifrågasvarande förslag har mom. 2 i § 4 utgått.

De vidtagna ändringarna i § 5 följa utan vidare av de nya maximi-gränserna för den avlöning, varå dyrtidstillägg skulle få utgå.

Tillägget i sista stycket av § 8 har sin motsvarighet i sista stycket av § 3.

Vad angår kostnaderna för dyrtidstilläggen torde senare i dag närmare förslag komma att föreläggas Kungl. Maj:tt och erforderliga anslag föreslås till upptagande å riksstaten för budgetåret 1923—1924. I förevarande sammanhang vill jag allenast meddela följande sammanställning rörande *dels* kostnaderna för dyrtidstilläggen under budgetåret 1923—1924, vid en antagen indexställning av 175, enligt nuvarande och föreslagna grunder, *dels ock* de faktiska kostnaderna för dyrtidstilläggen under år 1922:

Kostnadsfrågan.

	Kostnader år 1922	Beräknade kostnader under budgetåret 1923—1924		
		Enligt nuvarande grunder	Enligt föreslagna grunder	Besparing
A. Dyrtidstillägg vid affärsverken.				
1. Befattningshavare	53.9	38.1	26.8	11.3
2. Pensionärer	—	4.6	3.5	1.1
Summa	53.9	42.7	30.3	12.4
B. Dyrtidstillägg i övrigt.				
1. Allmänna dyrtidstilläggsanslagen å huvudtitlarna II—X	58.8	42.0	32.9	9.1
2. Statsunderstödda undervisningsanstalter	37.2	28.8	20.5	8.3
3. Mynt- och justeringsverket m. fl. verk	0.6	¹ 0.3	0.2	0.1
4. Övriga dyrtidstilläggsanslag å huvudtitlarna II—X	1.6	² 1.8	³ 1.5	0.3
5. F. d. befattningshavare samt änkor och barn m. fl.	⁴ 21.0	11.6	8.6	3.0
6. Pensionerade båtsmän m. fl.	1.3	1.3	1.3	—
Summa	120.5	85.8	65.0	20.8
Tillsammans	174.4	128.5	95.3	33.2

¹ Postsparbanken bortfaller.

² Ersättning till domänfonden med 0.4 miljoner kronor tillkommer.

³ » » » » 0.3 » » » »

⁴ Härav 6.0 miljoner kronor avseende affärsverken. Motsvarande kostnad avseende budgetåret 1923—1924 redovisas under affärsverken.

På sätt hittills skett torde vid de affärsdrivande verken samt flottans pensionskassa och statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. dyrtidstilläggen böra utgå av de medel, av vilka omkostnaderna för vederbörande verk och institutioner i övrigt bestridas. Härom torde i detta sammanhang förslag få avlätas till riksdagen.

Föredragande departementschefen uppläser här efter ett inom departementet utarbetat förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst (Bilaga B) samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels antaga sagda förslag till kungörelse;

dels ock medgiva, att till befattningshavare vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar, statens vattenfallsverk, statens domäner, flottans pensionskassa samt statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. dyrtidstillägg för budgetåret 1923—1924 må utgå av de medel, av vilka verkets eller institutionens omkostnader i övrigt bestridas.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bil. litt. vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Gunnar Grip.

Chapter 10: The Role of the State in Economic Development

Bilaga A.

Avlöningar och dyrtidstillägg per år vid levnadskostnads-
a) Befattningshavare vid

1			2			3			4		
			L ö n								
			år 1914			före defini- tiva löne- regleringen			efter defini- tiva löne- regleringen		
			kr.			kr.			kr.		
Befattningshavare utan barn och över 25 år¹.											
<i>Manliga tjänstemän.</i>											
1	Chefen för statens järnvägar.....		20,000	20,000	35,000						
2	Chefen för telegrafverket.....		15,000	17,000	25,000						
3	Chefen för kommerskollegium.....		11,000	17,000	19,000						
4	Justitieråd.....		13,000	14,500	18,000						
5	Generaldirektör.....		11,000	12,500	17,040						
6	Överdirektör av högre grad.....		10,000	11,200	15,000						
7	Överdirektör av lägre grad.....		9,000	10,200	13,020						
8	Byråchef:	Slutavlöning å dyraste ort...	8,700	9,700	11,940						
9		Begynnelseavlöning » » » ...	8,100	9,100	10,500						
10	Byråingenjör:	Slutavlöning å dyraste ort...	5,700	6,400	10,020						
11		Begynnelseavlöning » » » ...	4,620	5,460	8,580						
12	Sekreterare:	Slutavlöning å dyraste ort...	6,800	7,800	9,060						
13		Begynnelseavlöning » » » ...	5,800	6,800	7,668						
14	Notarie:	Slutavlöning å dyraste ort...	5,500	6,400	7,668						
15		Begynnelseavlöning » » » ...	4,000	4,900	6,420						
16	Underingenjör:	Slutavlöning å dyraste ort...	4,700	5,800	7,212						
17		Begynnelseavlöning » » » ...	3,360	4,200	6,048						
18		Slutavlöning » billigaste » ...	4,320	5,040	5,880						
19		Begynnelseavlöning » » » ...	2,880	3,600	4,860						
20	Förste stationskrivare:}	Slutavlöning å dyraste ort...	4,400	5,460	6,420						
21		Begynnelseavlöning » » » ...	2,940	3,780	4,932						
22		Slutavlöning » billigaste » ...	3,960	4,680	5,160						
23		Begynnelseavlöning » » » ...	2,520	3,240	3,960						

¹ De för befattningshavare tillhörande denna grupp enligt nuvarande grunder uträknade

index av 175 enligt nu gällande och föreslagna grunder.
definitivt lönerulerade verk.

5		6		7		8		9		10		11		12		13		14				
Dyrtidstillägg		L ö n + d y r t i d s t i l l ä g g																				
enligt nuvarande grunder	enligt föreslagna grunder	enligt nuvarande grunder						enligt föreslagna grunder														
		L ö n e i n d e x						L ö n e i n d e x														
kr.		kr.	kr.	lönen enl. kol.2=100	lönen enl. kol.3=100	lönen enl. kol.4=100	kr.	lönen enl. kol.2=100	lönen enl. kol.3=100	lönen enl. kol.4=100	kr.	lönen enl. kol.2=100	lönen enl. kol.3=100	lönen enl. kol.4=100	kr.	lönen enl. kol.2=100	lönen enl. kol.3=100	lönen enl. kol.4=100	kr.	lönen enl. kol.2=100	lönen enl. kol.3=100	lönen enl. kol.4=100
3,433	1,824	38,433	192	192	110	36,824	184	184	105	1												
3,433	1,824	28,433	190	167	114	26,824	179	158	107	2												
3,433	1,824	22,433	204	132	118	20,824	189	122	110	3												
3,303	1,824	21,303	164	147	118	19,824	152	137	110	4												
3,137	1,824	20,177	183	161	118	18,864	171	151	111	5												
2,785	1,824	17,785	178	159	119	16,824	168	150	112	6												
2,443	1,824	15,463	172	152	119	14,844	165	146	114	7												
2,256	1,824	14,196	163	146	119	13,764	158	142	115	8												
2,007	1,824	12,507	154	137	119	12,324	152	135	117	9												
1,924	1,824	11,944	210	187	119	11,844	208	185	118	10												
1,675	1,630	10,255	222	188	120	10,210	221	187	119	11												
1,758	1,721	10,818	159	139	119	10,781	159	138	119	12												
1,518	1,457	9,186	158	135	120	9,125	157	134	119	13												
1,518	1,457	9,186	167	144	120	9,125	166	143	119	14												
1,302	1,220	7,722	193	158	120	7,640	191	156	119	15												
1,439	1,370	8,651	184	149	120	8,582	183	148	119	16												
1,238	1,149	7,286	217	173	120	7,197	214	171	119	17												
1,209	1,117	7,089	164	141	121	6,997	162	139	119	18												
1,033	923	5,893	205	164	121	5,783	201	161	119	19												
1,302	1,220	7,722	176	141	120	7,640	174	140	119	20												
1,045	937	5,977	203	158	121	5,869	200	155	119	21												
1,084	980	6,244	158	133	121	6,140	155	131	119	22												
877	752	4,837	192	149	122	4,712	187	145	119	23												

dyrtidstillägg hänföra sig till icke-familjeförsörjare över 25 år.

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 1 saml. 2 häft. (Nr 2.)

1		2			3			4		
		L ö n			år 1914	före definitiva löne-regleringen	efter definitiva löne-regleringen	kr.	kr.	kr.
1	Förste postexpeditör: {	Slutavlöning	å	dyraste	ort	4,650	5,150	6,420		
2		Begynnelseavlöning	»	»	»	3,650	3,950	4,932		
3		Slutavlöning	»	billigaste	»	4,200	4,700	5,160		
4		Begynnelseavlöning	»	»	»	3,200	3,500	3,960		
5	Stationsskrivare:	Slutavlöning	å	dyraste	ort	3,550	4,800	5,676		
6		Begynnelseavlöning	»	»	»	2,100	2,940	4,350		
7		Slutavlöning	»	billigaste	»	3,240	4,320	4,560		
8		Begynnelseavlöning	»	»	»	1,800	2,520	3,450		
9	Telegrafassistent:	Slutavlöning	å	dyraste	ort	4,250	4,750	5,676		
10		Begynnelseavlöning	»	»	»	2,070	2,875	4,350		
11		Slutavlöning	»	billigaste	»	3,800	4,300	4,560		
12		Begynnelseavlöning	»	»	»	1,800	2,500	3,450		
13	Postexpeditör:	Slutavlöning	å	dyraste	ort	4,250	4,750	5,676		
14		Begynnelseavlöning	»	»	»	2,530	2,875	4,350		
15		Slutavlöning	»	billigaste	»	3,800	4,300	4,560		
16		Begynnelseavlöning	»	»	»	2,200	2,500	3,450		
17	Förste maskinist:	Slutavlöning	å	dyraste	ort	3,600	4,035	5,304		
18		Begynnelseavlöning	»	»	»	2,512.50	2,730	4,104		
19		Slutavlöning	»	billigaste	»	2,880	3,360	4,260		
20		Begynnelseavlöning	»	»	»	2,017.50	2,280	3,240		
21	Lokomotivförare:	Slutavlöning	å	dyraste	ort	2,870	3,570	4,596		
22		Begynnelseavlöning	»	»	»	1,860	2,530	3,672		
23		Slutavlöning	»	billigaste	»	2,640	3,180	3,660		
24		Begynnelseavlöning	»	»	»	1,560	2,100	2,880		
25	Montör:	Slutavlöning	å	dyraste	ort	2,730	3,165	3,672		
26		Begynnelseavlöning	»	»	»	1,947	2,295	2,988		
27		Slutavlöning	»	billigaste	»	2,190	2,640	2,880		
28		Begynnelseavlöning	»	»	»	1,569	1,920	2,340		

5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
Dyrtidstillägg		L ö n - d y r t i d s t i l l ä g g									
enligt nuvarande grunder	enligt föreslagna grunder	enligt nuvarande grunder				enligt föreslagna grunder					
		L ö n e i n d e x			L ö n e i n d e x						
kr.	kr.	kr.	Lönen enl. kol.2=100	Lönen enl. kol.3=100	Lönen enl. kol.4=100	kr.	Lönen enl. kol.2=100	Lönen enl. kol.3=100	Lönen enl. kol.4=100		
1,302	1,220	7,722	166	150	120	7,640	164	148	119	1	
1,045	937	5,977	164	151	121	5,869	161	149	119	2	
1,084	980	6,244	149	133	121	6,140	146	131	119	3	
877	752	4,837	151	138	122	4,712	147	135	119	4	
1,174	1,078	6,850	193	143	121	6,754	190	141	119	5	
944	827	5,294	252	180	122	5,177	247	176	119	6	
981	866	5,541	171	128	122	5,426	167	126	119	7	
789	656	4,239	236	168	123	4,106	228	163	119	8	
1,174	1,078	6,850	161	144	121	6,754	159	142	119	9	
944	827	5,294	256	184	122	5,177	250	180	119	10	
981	866	5,541	146	129	122	5,426	143	126	119	11	
789	656	4,239	236	170	123	4,106	228	164	119	12	
1,174	1,078	6,850	161	144	121	6,754	159	142	119	13	
944	827	5,294	209	184	122	5,177	205	180	119	14	
981	866	5,541	146	129	122	5,426	143	126	119	15	
789	656	4,239	193	170	123	4,106	187	164	119	16	
1,109	1,008	6,413	178	159	121	6,312	175	156	119	17	
902	780	5,006	199	183	122	4,884	194	179	119	18	
929	809	5,189	180	154	122	5,069	176	151	119	19	
753	616	3,993	198	175	123	3,856	191	169	119	20	
987	873	5,583	195	156	121	5,469	191	153	119	21	
827	698	4,499	242	178	123	4,370	235	173	119	22	
825	695	4,485	170	141	123	4,355	165	137	119	23	
690	547	3,570	229	170	124	3,427	220	163	119	24	
827	698	4,499	165	142	123	4,370	160	138	119	25	
709	568	3,697	190	161	124	3,556	183	155	119	26	
690	547	3,570	163	135	124	3,427	156	130	119	27	
597	445	2,937	187	153	126	2,785	178	145	119	28	

1				2	3	4
				L ö n		
				år 1914	före defini- tiva löne- regleringen	efter defini- tiva löne- regleringen
				kr.	kr.	kr.
1	Konduktör:	Slutavlöning	å dyraste ort	2,280	2,950	3,672
2		Begynneavlöning	» » »	1,440	2,110	2,988
3		Slutavlöning	» billigaste »	1,920	2,460	2,880
4		Begynneavlöning	» » »	1,200	1,740	2,340
5	Lokomotiveldare:	Slutavlöning	å dyraste ort	1,960	2,740	3,486
6		Begynneavlöning	» » »	1,440	2,110	2,832
7		Slutavlöning	» billigaste »	1,776	2,280	2,730
8		Begynneavlöning	» » »	1,200	1,740	2,220
9	Reparatör:	Slutavlöning	å dyraste ort	2,100	2,730	3,486
10		Begynneavlöning	» » »	1,392	2,034	2,832
11		Slutavlöning	» billigaste »	1,725	2,270	2,730
12		Begynneavlöning	» » »	1,185	1,790	2,220
13	Vagnskötare:	Slutavlöning	å dyraste ort	1,960	2,740	3,300
14		Begynneavlöning	» » »	1,440	2,110	2,676
15		Slutavlöning	» billigaste »	1,776	2,280	2,580
16		Begynneavlöning	» » »	1,200	1,740	2,100
17	Stationskarl:	Slutavlöning	å dyraste ort	1,720	2,530	3,144
18		Begynneavlöning	» » »	1,356	2,005	2,520
19		Slutavlöning	» billigaste »	1,488	2,100	2,460
20		Begynneavlöning	» » »	1,128	1,650	1,980
21	Brevbärare:	Slutavlöning	å dyraste ort	2,050	2,520	3,144
22		Begynneavlöning	» » »	1,500	2,020	2,520
23		Slutavlöning	» billigaste »	1,700	2,070	2,460
24		Begynneavlöning	» » »	1,250	1,670	1,980
25	Expeditionsvakt:	Slutavlöning	å dyraste ort	1,400	1,900	3,144
26		Begynneavlöning	» » »	1,200	1,600	2,520
27		Slutavlöning	» billigaste »	1,250	1,750	2,460
28		Begynneavlöning	» » »	1,050	1,450	1,980

5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Dyrtidstillägg		L ö n + d y r t i d s t i l l ä g g								
enligt nuvarande grunder	enligt föreslagna grunder	enligt nuvarande grunder				enligt föreslagna grunder				
kr.	kr.	kr.	L ö n e i n d e x			L ö n e i n d e x				
			lönen enl. kol. 2=100	lönen enl. kol. 3=100	lönen enl. kol. 4=100	kr.	lönen enl. kol. 2=100	lönen enl. kol. 3=100	lönen enl. kol. 4=100	
827	698	4,499	197	153	123	4,370	192	148	119	1
709	568	3,697	257	175	124	3,556	247	169	119	2
690	547	3,570	186	145	124	3,427	178	139	119	3
597	445	2,937	245	169	126	2,785	232	160	119	4
795	662	4,281	218	156	123	4,148	212	151	119	5
682	538	3,514	244	167	124	3,370	234	160	119	6
665	519	3,395	191	149	124	3,249	183	143	119	7
576	422	2,796	233	161	126	2,642	220	152	119	8
795	662	4,281	204	157	123	4,148	198	152	119	9
682	538	3,514	252	173	124	3,370	242	166	119	10
665	519	3,395	197	150	124	3,249	188	143	119	11
576	422	2,796	236	156	126	2,642	223	148	119	12
763	627	4,063	207	148	123	3,927	200	143	119	13
655	508	3,331	231	158	124	3,184	221	151	119	14
639	490	3,219	181	141	125	3,070	173	135	119	15
556	399	2,656	221	153	126	2,499	208	144	119	16
736	597	3,880	226	153	123	3,741	218	148	119	17
628	479	3,148	232	157	125	2,999	221	150	119	18
618	467	3,078	207	147	125	2,927	197	139	119	19
535	376	2,515	223	152	127	2,356	209	143	119	20
736	597	3,880	189	154	123	3,741	182	148	119	21
628	479	3,148	210	156	125	2,999	200	148	119	22
618	467	3,078	181	149	125	2,927	172	141	119	23
535	376	2,515	201	151	127	2,356	188	141	119	24
736	597	3,880	277	204	123	3,741	267	197	119	25
628	479	3,148	262	197	125	2,999	250	187	119	26
618	467	3,078	246	176	125	2,927	234	167	119	27
535	376	2,515	240	173	127	2,356	224	162	119	28

1				2	3	4
				L ö n		
				år 1914	före defini- tiva löne- regleringen	efter defini- tiva löne- regleringen
				kr.	kr.	kr.
<i>Kvinnliga tjänstemän.</i>						
1	Telegrafist:	Slutavlöning	å dyraste ort	2,325	3,025	3,828
2		Begynnelsevlöning	» » »	1,449	2,025	3,204
3		Slutavlöning	» billigaste »	2,100	2,800	3,210
4		Begynnelsevlöning	» » »	1,260	1,800	2,700
5	Kontorsskrivare ¹ :	Slutavlöning	å dyraste ort	2,400	3,000	3,828
6		Begynnelsevlöning	» » »	2,000	2,400	3,204
7		Slutavlöning	» billigaste »	2,250	2,800	3,210
8		Begynnelsevlöning	» » »	1,850	2,200	2,700
9	Kanslibitråde:	Slutavlöning	å dyraste ort	2,000	2,600	3,018
10		Begynnelsevlöning	» » »	1,600	2,000	2,574
11		Slutavlöning	» billigaste »	1,850	2,400	2,550
12		Begynnelsevlöning	» » »	1,450	1,800	2,160
13	Rikstelefonist:	Slutavlöning	å dyraste ort	1,587	2,025	3,018
14		Begynnelsevlöning	» » »	1,104	1,587	2,574
15		Slutavlöning	» billigaste »	1,380	1,800	2,550
16		Begynnelsevlöning	» » »	960	1,380	2,160
17	Kontorsbiträde:	Slutavlöning	å dyraste ort	1,600	2,200	2,574
18		Begynnelsevlöning	» » »	1,200	1,600	2,160
19		Slutavlöning	» billigaste »	1,450	2,000	2,160
20		Begynnelsevlöning	» » »	1,050	1,400	1,800
Befattningshavare med barn.²						
<i>Manliga tjänstemän.</i>						
21	Chefen för statens järnvägar			20,000	20,000	35,000
22	Chefen för telegrafverket			15,000	17,000	25,000
23	Chefen för kommerskollegium			11,000	17,000	19,000

¹ Uppgifterna i kol. 2 hänföra sig för denna befattningshavare till år 1915.

² De för befattningshavare tillhörande denna grupp enligt nuvarande grunder uträknade

5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Dyrtidstillägg		L ö n + d y r t i d s t i l l ä g g								
enligt nuvarande grunder	enligt föreslagna grunder	enligt nuvarande grunder				enligt föreslagna grunder				
kr.	kr.	kr.	L ö n e i n d e x			kr.	L ö n e i n d e x			
			lönen enl. kol. 2 = 100	lönen enl. kol. 3 = 100	lönen enl. kol. 4 = 100		lönen enl. kol. 2 = 100	lönen enl. kol. 3 = 100	lönen enl. kol. 4 = 100	
854	727	4,682	201	155	122	4,555	196	151	119	1
746	609	3,950	273	195	123	3,813	263	188	119	2
747	610	3,957	188	141	123	3,820	182	136	119	3
659	513	3,359	267	187	124	3,213	255	179	119	4
854	727	4,682	195	156	122	4,555	190	152	119	5
746	609	3,950	198	165	123	3,813	191	159	119	6
747	610	3,957	176	141	123	3,820	170	136	119	7
659	513	3,359	182	153	124	3,213	174	146	119	8
714	573	3,732	187	144	124	3,591	180	138	119	9
638	489	3,212	201	161	125	3,063	191	153	119	10
633	485	3,183	172	133	125	3,035	164	126	119	11
566	410	2,726	188	151	126	2,570	177	143	119	12
714	573	3,732	235	184	124	3,591	226	177	119	13
638	489	3,212	291	202	125	3,063	277	193	119	14
633	485	3,183	231	177	125	3,035	220	169	119	15
566	410	2,726	284	198	126	2,570	268	186	119	16
638	489	3,212	201	146	125	3,063	191	139	119	17
566	410	2,726	227	170	126	2,570	214	161	119	18
566	410	2,726	188	136	126	2,570	177	129	119	19
504	342	2,304	219	165	128	2,142	204	153	119	20
3,852	2,006	38,852	194	194	111	37,006	185	185	106	21
3,852	2,006	28,852	192	170	115	27,006	180	159	108	22
3,852	2,006	22,852	208	134	120	21,006	191	124	111	23

tillägg hänföra sig till befattningshavare med två familjemedlemmar.

1				2	3	4
				L ö n		
				år 1914	före defini- tiva löne- regleringen	efter defini- tiva löne- regleringen
				kr.	kr.	kr.
1	Justitieråd			13,000	14,500	18,000
2	Generaldirektör			11,000	12,500	17,040
8	Överdirektör av högre grad			10,000	11,200	15,000
4	Överdirektör av lägre grad			9,000	10,260	13,020
5	Byråchef:	Slutavlöning	å dyraste ort	8,700	9,700	11,940
6		Begynneavlöning	» » »	8,100	9,100	10,500
7	Byråingenjör:	Slutavlöning	å dyraste ort	5,700	6,400	10,020
8		Begynneavlöning	» » »	4,620	5,460	8,580
9	Sekreterare:	Slutavlöning	å dyraste ort	6,800	7,800	9,060
10		Begynneavlöning	» » »	5,800	6,800	7,668
11	Notarie:	Slutavlöning	å dyraste ort	5,500	6,400	7,668
12		Begynneavlöning	» » »	4,000	4,900	6,420
13	Underingenjör:	Slutavlöning	å dyraste ort	4,700	5,800	7,212
14		Begynneavlöning	» » »	3,360	4,200	6,048
15		Slutavlöning	» billigaste »	4,320	5,040	5,880
16		Begynneavlöning	» » »	2,880	3,600	4,860
17	Förste stationsskrivare:	Slutavlöning	å dyraste ort	4,400	5,460	6,420
18		Begynneavlöning	» » »	2,940	3,780	4,932
19		Slutavlöning	» billigaste »	3,960	4,680	5,160
20		Begynneavlöning	» » »	2,520	3,240	3,960
21	Förste postexpeditör:	Slutavlöning	å dyraste ort	4,650	5,150	6,420
22		Begynneavlöning	» » »	3,650	3,950	4,932
23		Slutavlöning	» billigaste »	4,200	4,700	5,160
24		Begynneavlöning	» » »	3,200	3,500	3,960
25	Stationsskrivare:	Slutavlöning	å dyraste ort	3,550	4,800	5,676
26		Begynneavlöning	» » »	2,100	2,940	4,350
27		Slutavlöning	» billigaste »	3,240	4,320	4,560
28		Begynneavlöning	» » »	1,800	2,520	3,450

5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Dyrtidstillägg		L ö n + d y r t i d s t i l l ä g g								
enligt nuvarande grunder	enligt föreslagna grunder	enligt nuvarande grunder				enligt föreslagna grunder				
kr.	kr.	kr.	Löneindex			kr.	Löneindex			
			lönen enl. kol.2=100	lönen enl. kol.3=100	lönen enl. kol.4=100		lönen enl. kol.2=100	lönen enl. kol.3=100	lönen enl. kol.4=100	
3,708	2,006	21,708	167	150	121	20,006	154	138	111	1
3,524	2,006	20,564	187	165	121	19,046	173	152	112	2
3,132	2,006	18,132	181	162	121	17,006	170	152	113	3
2,752	2,006	15,772	175	155	121	15,026	167	147	115	4
2,544	2,006	14,484	166	149	121	13,946	160	144	117	5
2,268	2,006	12,768	158	140	122	12,506	154	137	119	6
2,176	2,006	12,196	214	191	122	12,026	211	188	120	7
1,899	1,793	10,479	227	192	122	10,373	225	190	121	8
1,992	1,893	11,052	163	142	122	10,953	161	140	121	9
1,724	1,603	9,392	162	138	122	9,271	160	136	121	10
1,724	1,603	9,392	171	147	122	9,271	169	145	121	11
1,485	1,342	7,905	198	161	123	7,762	194	158	121	12
1,637	1,507	8,849	188	153	123	8,719	186	150	121	13
1,413	1,264	7,461	222	178	123	7,312	218	174	121	14
1,381	1,229	7,261	168	144	123	7,109	165	141	121	15
1,185	1,015	6,045	210	168	124	5,875	204	163	121	16
1,485	1,342	7,905	180	145	123	7,762	176	142	121	17
1,199	1,031	6,131	209	162	124	5,963	203	158	121	18
1,243	1,078	6,403	162	137	124	6,238	158	133	121	19
1,012	827	4,972	197	153	126	4,787	190	148	121	20
1,485	1,342	7,905	170	153	123	7,762	167	151	121	21
1,199	1,031	6,131	168	155	124	5,963	163	151	121	22
1,243	1,078	6,403	152	136	124	6,238	149	133	121	23
1,012	827	4,972	155	142	126	4,787	150	137	121	24
1,342	1,186	7,018	198	146	124	6,862	193	143	121	25
1,087	910	5,437	259	185	125	5,260	250	179	121	26
1,128	953	5,688	176	132	125	5,513	170	128	121	27
914	722	4,364	242	173	126	4,172	232	166	121	28

			2	3	4
			L ö n		
			år 1914	före defini- tiva löne- regleringen	efter defini- tiva löne- regleringen
			kr.	kr.	kr.
1	Telegrafassistent:	Slutavlöning å dyraste ort	4,250	4,750	5,676
2		Begynnelseavlöning » » »	2,070	2,875	4,350
3		Slutavlöning » billigaste »	3,800	4,300	4,560
4		Begynnelseavlöning » » »	1,800	2,500	3,450
5	Postexpeditör:	Slutavlöning å dyraste ort	4,250	4,750	5,676
6		Begynnelseavlöning » » »	2,530	2,875	4,350
7		Slutavlöning » billigaste »	3,800	4,300	4,560
8		Begynnelseavlöning » » »	2,200	2,500	3,450
9	Förste maskinist:	Slutavlöning å dyraste ort	3,600	4,035	5,304
10		Begynnelseavlöning » » »	2,512.50	2,730	4,104
11		Slutavlöning » billigaste »	2,880	3,360	4,260
12		Begynnelseavlöning » » »	2,017.50	2,280	3,240
13	Lokomotivförare:	Slutavlöning å dyraste ort	2,870	3,570	4,596
14		Begynnelseavlöning » » »	1,860	2,530	3,672
15		Slutavlöning » billigaste »	2,640	3,180	3,660
16		Begynnelseavlöning » » »	1,560	2,100	2,880
17	Montör:	Slutavlöning å dyraste ort	2,730	3,165	3,672
18		Begynnelseavlöning » » »	1,947	2,295	2,988
19		Slutavlöning » billigaste »	2,190	2,640	2,880
20		Begynnelseavlöning » » »	1,569	1,920	2,340
21	Konduktör:	Slutavlöning å dyraste ort	2,280	2,950	3,672
22		Begynnelseavlöning » » »	1,440	2,110	2,988
23		Slutavlöning » billigaste »	1,920	2,460	2,880
24		Begynnelseavlöning » » »	1,200	1,740	2,340
25	Lokomotiveldare:	Slutavlöning å dyraste ort	1,960	2,740	3,486
26		Begynnelseavlöning » » »	1,440	2,110	2,832
27		Slutavlöning » billigaste »	1,776	2,280	2,730
28		Begynnelseavlöning » » »	1,200	1,740	2,220

5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
Dyrtidstillägg		L ö n + d y r t i d s t i l l ä g g									
enligt nuvarande grunder	enligt föreslagna grunder	enligt nuvarande grunder				enligt föreslagna grunder					
kr.	kr.	kr.	L ö n e i n d e x			kr.	L ö n e i n d e x				
			lönen enl. kol.2 = 100	lönen enl. kol.3 = 100	lönen enl. kol.4 = 100		lönen enl. kol.2 = 100	lönen enl. kol.3 = 100	lönen enl. kol.4 = 100		
1,342	1,186	7,018	165	148	124	6,862	161	144	121	1	
1,087	910	5,437	263	189	125	5,260	254	183	121	2	
1,128	953	5,688	150	132	125	5,513	145	128	121	3	
914	722	4,364	242	175	126	4,172	232	167	121	4	
1,342	1,186	7,018	165	148	124	6,862	161	144	121	5	
1,087	910	5,437	215	189	125	5,260	208	183	121	6	
1,128	953	5,688	150	132	125	5,513	145	128	121	7	
914	722	4,364	198	175	126	4,172	190	167	121	8	
1,270	1,109	6,574	183	163	124	6,413	178	159	121	9	
1,040	858	5,144	205	188	125	4,962	197	182	121	10	
1,070	890	5,300	185	159	125	5,150	179	153	121	11	
874	678	4,114	204	180	127	3,918	194	172	121	12	
1,134	960	5,730	200	161	125	5,556	194	156	121	13	
957	768	4,629	249	183	126	4,440	239	175	121	14	
955	765	4,615	175	145	126	4,425	168	139	121	15	
805	602	3,685	236	175	128	3,482	223	166	121	16	
957	768	4,629	170	146	126	4,440	163	140	121	17	
826	625	3,814	196	166	128	3,613	186	157	121	18	
805	602	3,685	168	140	128	3,482	159	132	121	19	
701	490	3,041	194	158	130	2,830	180	147	121	20	
957	768	4,629	203	157	126	4,440	195	151	121	21	
826	625	3,814	265	181	128	3,613	251	171	121	22	
805	602	3,685	192	150	128	3,482	181	142	121	23	
701	490	3,041	253	175	130	2,830	236	163	121	24	
921	728	4,407	225	161	126	4,214	215	154	121	25	
796	592	3,628	252	172	128	3,424	238	162	121	26	
776	571	3,506	197	154	128	3,301	186	145	121	27	
678	464	2,898	242	167	131	2,684	224	154	121	28	

1				2	3	4
				L ö n		
				år 1914	före defini- tiva löne- regleringen	efter defini- tiva löne- regleringen
				kr.	kr.	kr.
1	Reparatör:	Slutavlöning	å dyraste ort	2,100	2,730	3,486
2		Begynnelseavlöning	» » »	1,392	2,034	2,832
3		Slutavlöning	» billigaste »	1,725	2,270	2,730
4		Begynnelseavlöning	» » »	1,185	1,790	2,220
5	Vagnskötare:	Slutavlöning	å dyraste ort	1,960	2,740	3,300
6		Begynnelseavlöning	» » »	1,440	2,110	2,676
7		Slutavlöning	» billigaste »	1,776	2,280	2,580
8		Begynnelseavlöning	» » »	1,200	1,740	2,100
9	Stationskarl:	Slutavlöning	å dyraste ort	1,720	2,530	3,144
10		Begynnelseavlöning	» » »	1,356	2,005	2,520
11		Slutavlöning	» billigaste »	1,488	2,100	2,460
12		Begynnelseavlöning	» » »	1,128	1,650	1,980
13	Brevbärare:	Slutavlöning	å dyraste ort	2,050	2,520	3,144
14		Begynnelseavlöning	» » »	1,500	2,020	2,520
15		Slutavlöning	» billigaste »	1,700	2,070	2,460
16		Begynnelseavlöning	» » »	1,250	1,670	1,980
17	Expeditionsvakt:	Slutavlöning	å dyraste ort	1,400	1,900	3,144
18		Begynnelseavlöning	» » »	1,200	1,600	2,520
19		Slutavlöning	» billigaste »	1,250	1,750	2,460
20		Begynnelseavlöning	» » »	1,050	1,450	1,980
<i>Kvinnliga tjänstemän.</i>						
21	Telegrafist:	Slutavlöning	å dyraste ort	2,325	3,025	3,828
22		Begynnelseavlöning	» » »	1,449	2,025	3,204
23		Slutavlöning	» billigaste »	2,100	2,800	3,210
24		Begynnelseavlöning	» » »	1,260	1,800	2,700
25	Kontorsskrivare ¹ :	Slutavlöning	å dyraste ort	2,400	3,000	3,828
26		Begynnelseavlöning	» » »	2,000	2,400	3,204
27		Slutavlöning	» billigaste »	2,250	2,800	3,210
28		Begynnelseavlöning	» » »	1,850	2,200	2,700

¹ Uppgifterna i kol. 2 hänföra sig för denna befattningshavare till år 1915.

5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
Dyrtdstillägg		L ö n + d y r t i d s t i l l ä g g									
enligt nuvarande grunder	enligt föreslagna grunder	enligt nuvarande grunder				enligt föreslagna grunder					
		L ö n e i n d e x			L ö n e i n d e x						
kr.	kr.	kr.	lönen enl. kol.2=100	lönen enl. kol.3=100	lönen enl. kol.4=100	kr.	lönen enl. kol.2=100	lönen enl. kol.3=100	lönen enl. kol.4=100		
921	728	4,407	210	161	126	4,214	201	154	121	1	
796	592	3,628	261	178	128	3,424	246	168	121	2	
776	571	3,506	203	154	128	3,301	191	145	121	3	
678	464	2,898	245	162	131	2,684	226	150	121	4	
886	690	4,186	214	153	127	3,990	204	146	121	5	
766	559	3,442	239	163	129	3,235	225	153	121	6	
747	539	3,327	187	146	129	3,119	176	137	121	7	
655	439	2,755	230	158	131	2,539	212	146	121	8	
856	657	4,000	233	158	127	3,801	221	150	121	9	
736	527	3,256	240	162	129	3,047	225	152	121	10	
724	514	3,184	214	152	129	2,974	200	142	121	11	
632	414	2,612	232	158	132	2,394	212	145	121	12	
856	657	4,000	195	159	127	3,801	185	151	121	13	
736	527	3,256	217	161	129	3,047	203	151	121	14	
724	514	3,184	187	154	129	2,974	175	144	121	15	
632	414	2,612	209	156	132	2,394	192	143	121	16	
856	657	4,000	286	211	127	3,801	272	200	121	17	
736	527	3,256	271	204	129	3,047	254	190	121	18	
724	514	3,184	255	182	129	2,974	238	170	121	19	
632	414	2,612	249	180	132	2,394	228	165	121	20	
987	800	4,815	207	159	126	4,628	199	153	121	21	
867	670	4,071	281	201	127	3,874	267	191	121	22	
868	671	4,078	194	146	127	3,881	185	139	121	23	
770	564	3,470	275	193	129	3,264	259	181	121	24	
987	800	4,815	201	161	126	4,628	193	154	121	25	
867	670	4,071	204	170	127	3,874	194	161	121	26	
868	671	4,078	181	146	127	3,881	172	139	121	27	
770	564	3,470	188	158	129	3,264	176	148	121	28	

1				2	3	4
				L ö n		
				år 1914	före definitiva löne- regleringen	efter definitiva löne- regleringen
				kr.	kr.	kr.
1	Kanslibitråde:	Slutavlöning	å dyraste ort	2,000	2,600	3,018
2		Begynnelseavlöning	» » »	1,600	2,000	2,574
3		Slutavlöning	» billigaste »	1,850	2,400	2,550
4		Begynnelseavlöning	» » »	1,450	1,800	2,160
5	Rikstelefonist:	Slutavlöning	å dyraste ort	1,587	2,025	3,018
6		Begynnelseavlöning	» » »	1,104	1,587	2,574
7		Slutavlöning	» billigaste »	1,380	1,800	2,550
8		Begynnelseavlöning	» » »	960	1,380	2,160
9	Kontorsbiträde:	Slutavlöning	å dyraste ort	1,600	2,200	2,574
10		Begynnelseavlöning	» » »	1,200	1,600	2,160
11		Slutavlöning	» billigaste »	1,450	2,000	2,160
12		Begynnelseavlöning	» » »	1,050	1,400	1,800

Avlöningar och dyrtidstillägg per år vid levnadskostnadsindex av 175 enligt nu gällande och föreslagna grunder.

b) Befattningshavare vid icke definitivt lönerulerade verk.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	Lön		Dyrtidstillägg		Lön + dyrtidstillägg					
	år 1914	år 1922	enligt nuvarande grunder	enligt föreslagna grunder	enligt nuvarande grunder			enligt föreslagna grunder		
					kr.	Löneindex		kr.	Löneindex	
	lönen enl. kol. 2 = 100	lönen enl. kol. 3 = 100	lönen enl. kol. 2 = 100	lönen enl. kol. 3 = 100						
Befattningshavare utan barn och över 25 år.¹										
<i>Manliga tjänstemän.</i>										
Statsråd	17,000	24,000	5,000	2,886	29,000	171	121	26,886	158	112
Landshövding	13,000	15,000	5,000	2,886	20,000	154	133	17,886	138	119
Tjänsteman av 3:e normalgraden:										
Slutavlöning å dyraste ort	8,700	9,700	3,331	2,886	13,031	150	134	12,586	145	130
Begynnelsevlöning » » »	8,100	9,100	3,142	2,886	12,242	151	135	11,986	148	132
Tjänsteman av 2:a normalgraden:										
Slutavlöning å dyraste ort	6,800	7,800	2,732	2,886	10,532	155	135	10,686	157	137
Begynnelsevlöning » » »	5,800	6,800	2,417	2,516	9,217	159	136	9,316	161	137
Tjänsteman av 1:a normalgraden:										
Slutavlöning å dyraste ort	5,500	6,400	2,291	2,368	8,691	158	136	8,768	159	137
Begynnelsevlöning » » »	4,000	4,900	1,819	1,813	6,719	168	137	6,713	168	137
Vaktmästare:										
Slutavlöning å dyraste ort	1,400	1,900	874	703	2,774	198	146	2,603	186	137
Begynnelsevlöning » » »	1,200	1,600	779	592	2,379	198	149	2,192	183	137
Slutavlöning » billigaste »	1,250	1,750	827	648	2,577	206	147	2,398	192	137
Begynnelsevlöning » » »	1,050	1,450	732	537	2,182	208	150	1,987	189	137
<i>Kvinnliga tjänstemän.</i>										
Biträde av 3:e normalgraden ² :										
Slutavlöning å dyraste ort	2,400	3,000	1,220	1,110	4,220	176	141	4,110	171	137
Begynnelsevlöning » » »	2,000	2,400	1,031	888	3,431	172	143	3,288	164	137
Slutavlöning » billigaste »	2,250	2,800	1,157	1,036	3,957	176	141	3,836	170	137
Begynnelsevlöning » » »	1,850	2,200	968	814	3,168	171	144	3,014	163	137

¹ De för befattningshavare tillhörande denna grupp enligt nuvarande grunder uträknade dyrtidstillägg hänföra sig till icke-familjeförsörjare över 25 år.

² Uppgifterna i kol. 2 hänföra sig för denna befattningshavare till år 1915.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
	Lön		Dyrtidstillägg		Lön + dyrtidstillägg							
	år 1914	år 1922	enligt nuva- rande grunder	enligt före- slagna grunder	enligt nuvarande grunder			enligt föreslagna grunder				
			kr.	kr.	kr.	kr.	Löneindex		kr.	Löneindex		
	lönen enl. kol. 2 = 100	lönen enl. kol. 3 = 100					lönen enl. kol. 2 = 100	lönen enl. kol. 3 = 100				
Biträde av 2:a normalgraden:												
Slutavlöning	å	dyraste ort	2,000	2,600	1,094	962	3,694	185	142	3,562	178	137
Begynnelsevlöning	»	»	1,600	2,000	905	740	2,905	182	145	2,740	171	137
Slutavlöning	»	billigaste »	1,850	2,400	1,031	888	3,431	185	143	3,288	178	137
Begynnelsevlöning	»	»	1,450	1,800	842	666	2,642	182	147	2,466	170	137
Biträde av 1:a normalgraden:												
Slutavlöning	å	dyraste ort	1,600	2,200	968	814	3,168	198	144	3,014	188	137
Begynnelsevlöning	»	»	1,200	1,600	779	592	2,379	198	149	2,192	183	137
Slutavlöning	»	billigaste »	1,450	2,000	905	740	2,905	200	145	2,740	189	137
Begynnelsevlöning	»	»	1,050	1,400	716	518	2,116	202	151	1,918	183	137
Befattningshavare med barn.¹												
<i>Manliga tjänstemän.</i>												
Statsråd	17,000	24,000	5,610	3,175	29,610	174	123	27,175	160	113		
Landshövding	13,000	15,000	5,610	3,175	20,610	159	137	18,175	140	121		
Tjänsteman av 3:e normalgraden:												
Slutavlöning	å	dyraste ort	8,700	9,700	3,755	3,175	13,455	155	139	12,875	148	133
Begynnelsevlöning	»	»	8,100	9,100	3,545	3,175	12,645	156	139	12,275	152	135
Tjänsteman av 2:a normalgraden:												
Slutavlöning	å	dyraste ort	6,800	7,800	3,090	3,175	10,890	160	140	10,975	161	141
Begynnelsevlöning	»	»	5,800	6,800	2,740	2,768	9,540	164	140	9,568	165	141
Tjänsteman av 1:a normalgraden:												
Slutavlöning	å	dyraste ort	5,500	6,400	2,600	2,605	9,000	164	141	9,005	164	141
Begynnelsevlöning	»	»	4,000	4,900	2,075	1,994	6,975	174	142	6,894	172	141

¹ De för befattningshavare tillhörande denna grupp enligt nuvarande grunder uträknade dyrtidstillägg hänföra sig till befattningshavare med två familjemedlemmar.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
	Lön		Dyrtidstillägg		Lön + dyrtidstillägg							
	år 1914	år 1922	enligt nuva- rande grunder	enligt föres- lagna grunder	enligt nuvarande grunder			enligt föreslagna grunder				
			kr.	kr.	kr.	kr.	Löneindex		kr.	Löneindex		
	lönen enl. kol. 2 = 100	lönen enl. kol. 3 = 100					lönen enl. kol. 2 = 100	lönen enl. kol. 3 = 100				
Vaktmästare:												
Slutavlöning	å	dyraste ort	1,400	1,900	1,025	773	2,925	209	154	2,673	191	141
Begynnelsevlöning	»	»	1,200	1,600	920	651	2,520	210	158	2,251	188	141
Slutavlöning	»	billigaste »	1,250	1,750	973	713	2,723	218	156	2,463	197	141
Begynnelsevlöning	»	»	1,050	1,450	868	591	2,318	221	160	2,041	194	141
<i>Kvinnliga tjänstemän:</i>												
Biträde av 3:e normalgraden¹:												
Slutavlöning	å	dyraste ort	2,400	3,000	1,410	1,221	4,410	184	147	4,221	176	141
Begynnelsevlöning	»	»	2,000	2,400	1,200	977	3,600	180	150	3,377	169	141
Slutavlöning	å	billigaste »	2,250	2,800	1,340	1,140	4,140	184	148	3,940	175	141
Begynnelsevlöning	»	»	1,850	2,200	1,130	895	3,330	180	151	3,095	167	141
Biträde av 2:a normalgraden:												
Slutavlöning	å	dyraste ort	2,000	2,600	1,270	1,058	3,870	194	149	3,658	183	141
Begynnelsevlöning	»	»	1,600	2,000	1,060	814	3,060	191	153	2,814	176	141
Slutavlöning	»	billigaste »	1,850	2,400	1,200	977	3,600	195	150	3,377	183	141
Begynnelsevlöning	»	»	1,450	1,800	990	733	2,790	192	155	2,533	175	141
Biträde av 1:a normalgraden:												
Slutavlöning	å	dyraste ort	1,600	2,200	1,130	895	3,330	208	151	3,095	193	141
Begynnelsevlöning	»	»	1,200	1,600	920	651	2,520	210	158	2,251	188	141
Slutavlöning	»	billigaste »	1,450	2,000	1,060	814	3,060	211	153	2,814	194	141
Begynnelsevlöning	»	»	1,050	1,400	850	570	2,250	214	161	1,970	188	141

¹ Uppgifterna i kol. 2 hänföra sig för denna befattningshavare till år 1915.

Bilaga B.

Förslag

till

kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.

Häriigenom förordnas som följer:

§ 1.

Mom. 1. Befattningshavare i statens tjänst, vilkas avlöning blivit av Konung och riksdag till siffran bestämd eller eljest utgår efter av riksdagen prövade grunder, äga, där ej bestämmelser i annan ordning äro eller varda meddelade, med nedan i denna författning angivna begränsningar och undantag uppbära dyrtidstillägg å följande i avlöningen ingående slag av kontanta förmåner, nämligen:

- lön och lönetillägg;
- tjänstgöringspenningar;
- vikariatsersättning;
- ortstillägg, dyrortstillägg, kallortstillägg, enslighetstillägg och fryskeppstillägg;
- arvode;
- ålderstillägg och därmed jämförlig avlöningsförhöjning;
- extra avlöningstillägg;
- extra lönetillägg;
- provisoriskt avlöningstillägg;
- tillfällig löneförbättring;
- tillfälligt lönetillägg;
- ersättning för bostad, bränsle, lyse, inkvartering och beklädnad;
- inkvarterings- och servisbidrag;
- lönetillägg för tjänstehästar;
- dagavlöning och dagavlöningstillägg vid armén och marinen samt portionsersättning för underofficerare vid flottan, beräknad efter 62 öre per dag;
- häradskrivares och landsfiskals förvaltningsbidrag;

uppmuntringspenningar och tillfällig arvodesförhöjning för lotsar, kvarstående på gammal stat;

docentstipendium vid statens högskolor;

tantiem till överdirektör vid statens vattenfallsverk och kraftverksdirektör; samt

särskild gottgörelse till lokomotivförare, som bestrider tjänst såsom lokomotivmästare.

Mom. 2. Åtnjuter befattningshavare, som i mom. 1 omförmåles, i och för tjänsten efter vederbörande myndighets bestämmande beklädnadsersättning eller annan kontant ersättning, må jämväl å sådan ersättning dyrtidstillägg utgå, om och i den mån myndigheten, med hänsyn särskilt till efter ingången av augusti månad 1914 till följd av stegringen i levnadskostnaderna beviljad förhöjning av ersättningen, prövar sådant av omständigheterna påkallat.

Detsamma skall gälla i fråga om arvode till stenograf enligt avlöningsreglementena för tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk samt vid domänverket ävensom arvode till föreståndare för växeltefonstation och till tågdirigent samt ersättning för beredskapstjänst enligt avlöningsreglementet för tjänstemän vid postverket m. fl.

Mom. 3. Dyrtidstillägg utgår icke å det särskilda belopp, som i samband med övergång till systemet med avlöningens utbetalande i efterskott enligt medgivande av riksdagen kan komma att utbetalas till befattningshavare, vilka erhålla definitiv lönereglering.

§ 2.

För att tjäna till grund vid dyrtidstilläggets bestämmande skall, med ledning av genom socialstyrelsens försorg verkställda beräkningar rörande den efter ingången av augusti månad 1914 inträdda ökningen i levnadskostnader, av Kungl. Maj:t fastställas det tal, som skall anses motsvara levnadskostnadsökningen.

Allt efter som inträffade förändringar i levnadskostnadernas allmänna läge därtill giva anledning, fastställer Kungl. Maj:t, med ledning av de av socialstyrelsen senast verkställda beräkningar, nytt tal för ökningen i levnadskostnader att äga tillämpning från och med den månad, under vilken Kungl. Maj:ts beslut kungjorts, till den månad, under vilken Kungl. Maj:t må komma att på grund av ånyo inträdd förändring fastställa annat tal.

Närmare föreskrifter angående de beräkningar rörande ökningen

av levnadskostnader, som skola av socialstyrelsen verkställas, meddelas av Kungl. Maj:t.

§ 3.

Där annorlunda icke är i § 4 av denna kungörelse eller eljest i särskild ordning stadgat, utgår dyrtidstillägget å den för månad uppburna avlöningen efter ett procenttal, motsvarande hälften av det utav Kungl. Maj:t fastställda talet för levnadskostnadsökningen och i förekommande fall avjämnat till närmast lägre hela tal; dock att

dels beträffande befattningshavare, vilken vid början av det kalenderkvartal, som omfattar den månad dyrtidstillägget avser, på grund av försörjningsplikt underhållit barn under 16 års ålder, dyrtidstillägget ökas med en tiondel,

dels och beträffande annan befattningshavare, vilken vid början av det kvartal, som omfattar den månad dyrtidstillägget avser, icke uppnått 25 års ålder, dyrtidstillägget minskas med en tiondel.

Förhöjning av dyrtidstillägg inträder icke på grund av försörjningsplikt för barn, som i egenskap av pensionär äger åtnjuta dyrtidstillägg av statsmedel. Barn, vars föräldrar båda äro såsom befattningshavare i statens tjänst eller innehavare av lärarbefattning vid annan läroanstalt än statens berättigade till dyrtidstillägg av statsmedel, räknas endast till den av föräldrarna, som åtnjuter den högsta avlöningen, eller, om avlöningarna äro lika, till fadern. Gift kvinnlig befattningshavare, vilkens man icke såsom befattningshavare i statens tjänst eller innehavare av lärarbefattning som nyss sagts är berättigad till dyrtidstillägg av statsmedel, äger tillgodonjuta dyrtidstillägg för barn endast om mannen är på grund av bristande arbetsförmåga väsentligt urståndssatt att bidraga till familjens underhåll.

Uppgår avlöningen till mera än 650 kronor i månaden, utgår å den del, som överstiger nämnda belopp, icke dyrtidstillägg.

Dyrtidstillägg utgår ej å i avlöningen ingående öretal, som överstiger fullt krontal. Vad av det beräknade dyrtidstillägget överskjuter helt krontal bortfaller.

§ 4.

Till befattningshavare, vilka åtnjuta lön eller arvode enligt gällande avlöningsreglementen för befattningshavare vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk, vid domänverket, vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställ-

ningshavare på aktiv stat m. fl. vid armén och marinen samt för befattningshavare vid lots- och fyrstaten, skall dyrtidstillägg utgå i enlighet med föreskrifterna i § 3, dock med iakttagande därav,

att det i § 3 omnämnda procenttal skall i varje särskilt fall minskas med 18, samt

att dyrtidstillägg icke utgår å den del av avlöningen, som må överstiga 800 kronor i månaden.

Vad nu är sagt skall jämväl äga tillämpning å sådana i förenämnda avlöningsreglementen avsedda icke-ordinarie befattningshavare, till vilka arvode utgår med i vederbörande stater angivna belopp.

§ 5.

Dyrtidstillägg beräknas, med nedan angivna undantag, endast å avlöningsförmåner, som utgå av statsmedel. Där avlöning bestrides dels av statsmedel och dels av andra medel, beräknas dyrtidstillägg endast å den del därav, som utgår av statsmedel; dock att *dels* dyrtidstillägg åt befattningshavare vid universiteten, de allmänna läroverken och navigationsskolorna samt till lantbruksakademiens sekreterare beräknas å hela det belopp, vartill i § 1 angivna avlöningsförmåner författningens enligt uppgå, utan avseende därå, att till bestridande av nämnda institutioners utgifter användas jämväl andra medel än statsmedel, *dels* beträffande biträdande lärare vid musikaliska akademien, till vilkens avlöning akademien lämnar tillskott av egna medel, dyrtidstillägg beräknas jämväl å sådant tillskott, i den mån ersättningen icke utgår efter högre belopp för undervisningstimme i veckan än som tillkommer ordinarie lärare vid akademien, *dels ock* till vikarie för häradshövding samt till andre notarie i domsaga och vikarie för andre notarie dyrtidstillägg bestrides av statsmedel även å den del av utgående arvode, som gottgöres statsverket genom avdrag å häradshövdingens avlöningsmedel, skolande därvid till vikarie för häradshövding med förordnande enligt 34 § domsagostadgan eller därmed likställt förordnande dyrtidstillägg utgå å ett beräknat belopp av 7,800 kronor om året.

Till häradshövding utgår dyrtidstillägg å ett beräknat belopp av 7,800 kronor om året.

I fråga om notarie vid domkapitel likställes med de avlöningsförmåner, varå dyrtidstillägg enligt § 1 mom. 1 skall utgå, så stor del av vederbörandes övriga inkomster i tjänsten, att det belopp, varå dyrtidstillägg beräknas, uppgår till 2,500 kronor utöver enligt stat utgående avlöningsförmåner.

Dyrtidstillägg beräknas även å författningsenligt utgående inkvarterings- och servisbidrag, som gäldas av andra medel än statsmedel.

Befattningshavare vid allmänt läroverk, vid högre lärarinneseminarier och vid folkskoleseminarium åtnjuta dock icke dyrtidstillägg å hyresersättning eller hyresbidrag. Ej heller utgår dyrtidstillägg å den del av arvodet till föreståndaren för yrkespedagogiska centralanstalten, som beräknas motsvara dylik ersättning.

§ 6.

Till befattningshavare i statens tjänst, vilkas avlöning till siffran bestämts av Kungl. Maj:t, utbetalas dyrtidstillägg under iakttagande i tillämpliga delar av ovan meddelade bestämmelser.

§ 7.

Till innehavare av sådan befattning i statens tjänst, för vilken avlöningen icke till siffran bestämts av Konung och riksdag eller av Kungl. Maj:t och ej heller utgår efter av riksdagen prövade grunder, skall den myndighet, som äger bestämma avlöningen, lämna dyrtidstillägg, om och i den mån sådant finnes påkallat, därvid ovan meddelade bestämmelser skola äga motsvarande tillämpning, med iakttagande *dels* att dyrtidstillägg icke skall utgå å sådan del av avlöning, som må vara föranledd av efter ingången av augusti månad 1914 inträdd ökning i levnadskostnaderna, och att det å avlöningen i övrigt belöpande dyrtidstillägget minskas med belopp, motsvarande sagda del av avlöningen, *dels ock* att i intet fall till sådana icke-ordinarie befattningshavare, som för sitt arbete i statens tjänst åtnjuta så kallade gratifikationer eller flitpenningar, dyrtidstillägg må utgå med mera än hälften av vad dyrtidstillägg å dem tilldelade belopp enligt berörda bestämmelser skolat utgöra.

§ 8.

För befattningshavare, som av statens medel åtnjuta lön eller arvode för två eller flera befattningar, beräknas dyrtidstillägget å de sammanlagda avlöningsförmånerna och utbetalas vid den befattning, som medför högsta avlöningen, eller, därest avlöningarna äro lika, vid den befattning, till vilken han först blivit befordrad.

Dyrtidstillägg utgår ej å i de särskilda avlöningsbeloppen ingående öretal, som överstiger fullt krontal. Vad av det beräknade dyrtidstillägget överskjuter helt krontal bortfaller.

§ 9.

Med befattningshavare i statens tjänst likställas i avseende å rätt till dyrtidstillägg befattningshavare vid flottans pensionskassa och vid statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl., indelt manskap vid krigsmakten, reservofficersaspiranter vid flottan, reservmarinintendentsaspiranter samt den vid vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien anställde s. k. Hjertbergska antikvarien.

§ 10.

Från åtnjutande av dyrtidstillägg undantagas:

- 1:o) arbetarpersonalen vid telegrafverkets linjedistrikt och vid telegrafverkets verkstad,
- 2:o) arbetarpersonalen vid statens järnvägars byggnadsarbeten för nya linjer, dubbelspårsanläggningar och därmed jämförliga företag, samt
- 3:o) arbetarpersonalen vid statens vattenfallsverk.

§ 11.

Om befattningshavare under året avlidit, innan honom tillkommande dyrtidstillägg till fullo utbetalts, övergår hans rätt härutinnan till stärbhuset.

§ 12.

Till hjälp vid dyrtidstilläggets uträkning utfärdar Kungl. Maj:t nödiga tabeller.

§ 13.

Dyrtidstillägget utbetalas månadsvis i den ordning, som av Kungl. Maj:t bestämmes.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1923, från och med vilken dag kungörelsen den 15 juni 1922 med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst (nr 356) upphör att gälla.